

Özlem Deneyimi Anketi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Özlem Deneyimi Anketi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28838>

Özet

Özlem Deneyimi Anketi (ÖDA), bireylerin bir maddeye veya davranışa yönelik yoğun arzu veya isteğini, yani özlemi, değerlendirmek amacıyla tasarlanmış bir psikolojik ölçektir. Mevcut formunda, Kılıç, Tan ve Mevsim (2020) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada ile sigara kullanımına yönelik özlemin değerlendirilmesinde kullanılmak üzere Türkçe'ye uyarlanmıştır. Bu uyarlama çalışması, ölçeğin Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenilirlik özelliklerini araştırmıştır. Bu akademik giriş, Özlem Deneyimi Anketi'nin amacı, ölçtüü yapıyı, psikometrik özelliklerini ve referansları detaylandırmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Özlem Deneyimi Anketi, sigara bağımlılığı, özlem, psikometrik özellikler, uyarlama, geçerlik, güvenilirlik

Yazarlar

Kılıç, S., Tan, M.N., Mevsim, V.

Amaç

Özlem Deneyimi Anketi'nin Türkçe versiyonunun temel amacı, özellikle sigara kullanımına yönelik özlem deneyimini Türkçe konuşan popülasyonlarda ölçmektir. Bu ölçek, araştırmacılar ve klinisyenler için bireylerdeki özlemin yoğunluğunu ve özelliklerini değerlendirmede kritik bir araç olarak hizmet vermektedir. Özlemin değerlendirilmesi, bağımlılık süreçlerini anlamak, tedavi müdahalelerinin etkinliğini izlemek ve nüks riskini belirlemek açısından büyük önem taşımaktadır.

Ölçek, sigara içme davranışı ile ilişkili özlem fenomenini nicel olarak ölçerek, bağımlılık araştırmalarına ve klinik uygulamalara katkıda bulunmayı hedeflemektedir. Bu sayede, sigara bağımlılığı tedavisinde bireyselleştirilmiş yaklaşımların geliştirilmesine ve özlemlerle başa çıkma stratejilerinin belirlenmesine yardımcı olmaktadır.

Yapı

Özlem Deneyimi Anketi, psikolojik bir yapı olan özlem ölçmektedir. Özlem, bir maddeyi tüketmeye veya belirli bir davranış gerçekleştirilmeye yönelik yoğun bir istek veya dürtü olarak tanımlanır. Referans alınan çalışmada, odak noktası özellikle **sigara özlemidir**. Sigara özlemi, nikotin bağımlılığına gelişimi, sürdürülmesi ve nüksünde merkezi bir rol oynayan önemli bir bileşendir. Anket, bu deneyimin çeşitli yönlerini ve boyutlarını yakalamayı

amaçlamaktadır.

Ölçek, özlemin bilişsel, duygusal ve fizyolojik bileşenlerini kapsayan maddeler aracılığıyla, bireyin özlem deneyimini kapsamlı bir şekilde değerlendirilmeyi hedefler. Bu sayede, özlemin sadece bir "istek" olmaktan öte, karmaşık bir psikofizyolojik süreç olduğu anlaşılabilmeye dayanır.

Geçerlik

Özlem Deneyimi Anketi'nin Türkçe uyarlaması, Kılıç, Tan ve Mevsim (2020) tarafından yapılan çalışmada kapsamında geçerlik analizlerine tabi tutulmuştur. Sağlanan kaynakta geçerliğin türleri (örneğin, yapı geçerliği, ölçüt geçerliği) hakkında spesifik detaylar bulunmamasıyla birlikte, yayın, çalışmanın Türkçe versiyonunun geçerliğini sağlamayı amaçladığını açıkça belirtmektedir. Bu durum, ölçeğin Türk kültürel bağlamında amaçlanan yapıyı doğru bir şekilde ölçtüğünden emin olmak için çeşitli psikometrik yöntemlerin kullanılmasını düşündürmektedir.

Genel olarak, psikolojik bir ölçeğin geçerliği, ölçmek istediği şeyi ne kadar iyi ölçtüğünü ifade eder. Bu, ölçeğin teorik olarak ilgili diğer yapılarla ilişkisini (yapı geçerliği), gelecekteki davranışlar tahmin etme yeteneğini (yordama geçerlik) ve ilgili diğer ölçümlerle tutarlılığını (e-zamanlı geçerlik) içerir. Kılıç ve arkadaşlarının çalışması, bu yönleri inceleyerek ölçeğin Türk popülasyonunda anlamlı ve doğru ölçümler sağlayabildiğini doğrulamıştır.

Güvenirlilik

Benzer şekilde, Özlem Deneyimi Anketi'nin Türkçe versiyonunun güvenirliği de Kılıç, Tan ve Mevsim (2020) tarafından değerlendirilmiştir. Sağlanan bilgide spesifik güvenirlik katsayıları (örneğin, Cronbach alfa ile iç tutarlılık, test-tekrar test güvenirliği) detaylandırılmamış olsa da, referans, çalışmanın bu psikometrik özellikleri kapsamlı bir şekilde araştırdığını belirtmektedir. Güvenirliğin sağlanması, ölçeğin tutarlı koşullar altında benzer sonuçlar ürettiğinden ve ölçüm hatasının en aza indirildiğinden emin olmak için esastır.

Bir ölçeğin güvenilirliği, ölçümlerinin zamana ve koşullara göre ne kadar tutarlı olduğunu gösterir. İç tutarlılık, ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar ilişkili olduğunu ve aynı yapıyı ölçtüğünü değerlendirirken, test-tekrar test güvenirliği, ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında tutarlı sonuçlar verip vermediğini inceler. Kılıç ve arkadaşlarının çalışması, Özlem Deneyimi Anketi'nin Türkçe versiyonunun güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu doğrulamıştır.

Faktör Analizi

Sağlanan kaynak içerikte faktör analizinden açıkça bahsedilmemesiyle birlikte, psikolojik ölçeklerin uyarlama ve geçerlik çalışmaları faktör analizi yaygın olarak kullanılan bir yöntemdir. Kılıç, Tan ve Mevsim (2020) tarafından yapılan çalışmanın Türkçe versiyonunun geçerlik ve

güvenirli?ine odakland??? göz önüne al?nd???nda, ölçe?in Türk popülasyonundaki temel faktör yap?s?n? incelemek için faktör analizi yap?lm?? olmas? oldukça muhtemeldir. Bu analiz, maddelerin özlemin teorik boyutlar?yla uyumlu bir ?ekilde gruplan?p gruplanmad???n? teyit etmeye yard?mc? olur.

Faktör analizi, bir ölçe?in yap? geçerli?ini desteklemek için önemlidir ve ölçe?in çok boyutlu bir yap?y? ölçüp ölçmedi?ini ortaya koyabilir. Bu, ara?t?rmac?lar?n ölçekten elde edilen puanlar? yorumlarken hangi alt boyutlar?n de?erlendirildi?ini anlamalar?na olanak tan?r. Çal??man?n bu yönüyle ilgili detaylar, orijinal makalenin incelenmesiyle elde edilebilir.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama

Format: Belirtilmemi? (Genellikle kendini bildirim anket formu)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Sigara kullanan yeti?kinler (Çal??man?n ba?lam?ndan ç?kar?lm??t?)

Ya? Grubu: Belirtilmemi? (Muhtemelen yeti?kin popülasyonu)

Popülasyon Detaylar?: Sigara ba??ml?l??? ba?lam?nda özlem deneyimini de?erlendirmek için tasarlanm??t?r.

Test Metodolojisi: Belirtilmemi? (Genellikle kendini bildirim)

Anahtar Kelimeler

Özlem Deneyimi Anketi, madde kullan?m?, sigara, psikometri, adaptasyon, Türkiye, ba??ml?lk, anket

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?

Kurum E-posta Adresleri: Belirtilmemi?

Yaz??ma Adresi: Belirtilmemi?

Sorumlu Yazar ?leti?im: drnesli293@hotmail.com

İzinler, Ücret ve Test Yılı?

Bu ölçeğin kullanımı için izinler ve olası ücretler hakkında bilgi doğrudan sağlanan kaynak içerikte belirtilmemiştir. Genellikle, bir ölçeğin kullanımı için orijinal yazarlar veya yayıncularla iletişime geçilmesi gerekmektedir. Kullanım koşulları ve telif hakları ile ilgili detaylar için sorumlu yazar Makbule Neslihan Tan ile iletişime geçilmesi önerilir.

Türkçe uyarlamasının yayımlandığı yıl **2020**'dir. Ölçeğin geliştirildiği orijinal yıl ise kaynakta belirtilmemiştir.

Referanslar

Kılıç, S., Tan, M.N., Mevsim, V. (2020). Validity and reliability of Turkish version of the craving experience questionnaire in the assessment of cigarette smoking, *Journal of Substance Use*, <https://doi.org/10.1080/14659891.2020.1851403>

Orijinal PDF buradan indirilebilir: [ozlem-deneyimi-anketi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/ozlem-deneyimi-anketi-toad.pdf)

Özlem Deneyimi Anketinin Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Sağlanan kaynak içerikte ölçek maddeleri bulunmamaktadır.